

Búcsú az élet-társtól

Néhány hónappal a harmincadik születésnapom előtt, 2011. 08. 09-én, valamivel 13:22 után Guzmi, az én gyönyörű cicám, kicsi Guzmim nem vett többé levegőt. Nem voltak fájdalmai, nem volt beteg, csak megöregedett, elfáradt, elaludt.

Tízéves koromban, 1992. elején érkezett meg közénk, úgy félévesen, kissé meggyötörten, de elevenen és barátságosan. Egy pici lánynak szánták karácsonyra, de mindketten túl fiatalok voltak, hogy szeressék egymást, így a házimacskának mondott, valójában nyilvánvalóan fajtiszta fókabarna

sziámi cica egy kartondobozban hozzánk került, hogy vigyük le a falusi nagymamához, ott egyel több vagy kevesebb macska már nem számít. De aki nézett már ragyogó, fájdtóan kék sziámiszemekbe, az megérti, miért nem jutott el soha a kis zsemleszínű pamacs a „hátsó udvarra” az egyszerű cirmosok közé.

Guzmi velünk maradt, és az első nálunk töltött éjszakán kijelölte az ágyamat fekhelyének. Eltúrte, hogy én is benne legyek, ha jól viselkedtem, azaz nem zargattam, miután úgy ítélte meg, hogy már eleget kényeztettem, eleget játszottam vele, és meghagytam neki az ágy nagy részét. Így megtarhattam egy csücsköt a párnából és a takaróból is. Nem bántam, szívesen szorongtam a máris megkedvelt, örületes hangerővel, elégedetten berregő címóka mellett. Az első pillanattól összetartoztunk.

Eleinte igazi, vadóc sziámi volt, folyton aktív, ugrálós, játszóga, követelőző kis ördögöcske, aki hatalmas, mindent betöltő hangjával, makacs kitartásával mindig elérte, hogy mindenki azt és akkor tegye, amit és amikor ő akart.

De végül nem is az akaratossága miatt lett a család a rabszolgája, hanem a néha rejtett, néha nyílt kedvessége, bája miatt. Nagyon tudott szeretni, hízelegni, és a szeretetéből mindenkinek, bárkinek jutott. Kíváncsi és barátságos volt minden vendéggel, ismerőssel, mindenkin örömmel ugrabugrált, mindenkivel játszott, mindenkit simogatásra, ételszállításra, vele foglalkozásra kötelezett. Aztán ha a „személyzet” bármely tagja kicsit is szomorú, ideges vagy unott volt, tökéletes kis érzélem-radarja rögtön jelzett, és ő késlekedés nélkül átkapcsolt vidító üzemmódba. Ahogy nem túrte, hogy ne foglalkozunk vele, úgy azt sem viselte el, hogy ne legyen körülötte mindenkinek jó a kedve.

Együtt nőttünk fel, együtt aludtunk, együtt ettünk, együtt néztünk tévét, együtt olvastunk, együtt játszottunk, együtt főztünk. Néhány nem túl kellemes emléket idéző alkalommal együtt is fürödtünk... Számtalan éjjelen aludtam el a fáradhatatlan, hangos dorombolásával a fülemben, meleg kis testével a térdhajlatomban, a hónom alatt, a nyakamban, a homlokomon, a hasamon, a hátamon, ahol épp kedve volt tanyát ütni.

Ha bármi fájt, szomorú voltam vagy féltem, akkor nem követelt semmi mást, csak hogy legyek jobban, viduljak fel. Csendesen, határozottan hozzám bújt, az ölembe pakolta magát, akár kértem, akár nem, és addig berregett, míg nem érezte, hogy már jobb.

Fiatalon sokat járt a lakáson kívül is; az ablak alá épített kis „kilépőjén” át kedvére kibesétált, bekalandozta a környéket, tetőkön, fűben, virágok közt ugrált, napozgatott, gyakorlatlan, halálra rémült kisverebeket hurcolt haza, de sosem ment messzire, és sosem felejtett el hamar hazajönni. Velünk tartott nyaralni is, és több költözést végigasszisztált, tökéletesen megcáfolva az általánosan elterjedt tévhitet, miszerint a macskák helyhez, és nem emberhez kötődnek.

Ruganyos volt és energikus, óriási magasságokba ugrált helyből, fáradhatatlanul szaladgált, játszott. Okosan megoldott minden nehézséget, lelkesen nyitogatta a szekrényeket, fiókokat, kirakosgatta vagy átrendezte a feleslegesnek ítélt ruhákat, hogy kényelmesebb fekhelyet készítsen magának, és lakásszerte rendszeresen szórta szanaszét tonnányi vajszín szőrét.

Ahogy nőtt, egyre komolyodott, egyre úrilányosabb lett. Finnyásan félretolt bármi méltatlannak ítélt táplálékot, még a színmarhahúst is csak olyan képpel fogyasztotta, amiről biztosra tudhatta az ember, hogy „ezt most csak a te kedvedért teszem”. Hasonló hüvös megadással tűrte már az idegenek közeledését is, már nem barátkozott, csak kegyesen fogadta az imádatot. Mint aki megéri, hogy lényé delejesen vonzó, és méltósággal elviseli azt. Nyúlánk, ruganyos testén a csillogó bézs bunda már nem csak a végtagjain, farkán, pofiján és fülén volt egyre sötétebb, de a háta színe is a korával, bölcsességével egy ütemben mélyült. A szemei ugyanolyan világítóan kékek maradtak, de a kópés csillogásból mélyebb, bölcsőbb pillantás lett.

Lenyűgözően elegáns és felsőbbrendű lény volt. Engem választott, de egy pillanatra sem hagyott kétséget afelől, hogy partnernek, nem tulajdonosnak tekint. Gondoskodhattam róla, kiszolgálhattam, kényeztethettem, de nem parancsolhattam neki. Maximálisan megértette, ha akartam tőle valamit, de csak akkor tett ennek megfelelően, ha ő is úgy látta jónak. Hogy szeressem, azt nem kérte, azt egy varázsütéssel megszerezte. Cserébe azt adta, amit kevesen tapasztalhatnak meg ilyen mélyen és tartósan: a valódi, feltétel nélküli szeretetet, az örökké tartó, megkérdőjelezhetetlen elkötelezettséget.

Sok kellemetlen kalandot is megélt, sok mindent túlél, erős volt és életrevaló.

Kétéves kora körül gömbölyödni kezdett. Azt gondoltuk, talán anyai örömök elé néz. Ekkor találkozott először kontár orvossal, aki a gyanúkat – tévesen – megerősítette. Amikor egyre nagyobb és nagyobb lett, és láthatóan egyre erősebb fájdalmai voltak, a diagnózis nem változott, holott nem tűnt normálisnak, hogy a terhesség fájdalommal járjon. Végül egy este, amikor már jó ideje csak sírdogált, egy másik orvoshoz vittük, aki azonnal meglátta, amit a kollégája sehogy sem akart: Guzminak méhgyulladásra volt, nagyon súlyos, ami valószínűleg még aznap éjjel megölte volna.

Egy életmentő műtét után helyre jött, a betegsége csak a hasán megnyúlt bőr emlékeztetett, ami élete végig kicsit lötyögős maradt.

Néhány év múlva aztán egy esti sétája nagyon rossz véget ért. Egy alantas szomszéd, aki mindig csak azt kereste, hol árthat másnak, hol okozhat némi bajt, meglátta a kicsikémet, amint szokásos kecsességével a virágágyásában sétálgat, természetesen semmi kárt nem okozva. Ezt ő elegendő oknak érezte, hogy a sarokba szorított, gyanútlan cicát, aki nem tételezett fel senkiről rosszat, mivel soha nem bántotta senki, egy vascsővel megpróbálja halálra verni.

Cicuskám aznap este csípője alatt nem sokkal darabokra tört lábbal, letört tépőfogakkal, szakadozott karmokkal, törött farokkal, sebesen, véresen tért haza. A támadója számítása ennek ellenére nem vált be. Ő maga réges-rég halott volt már, amikor az én kicsi Guzmim még mindig békésen dorombolt az ölemben. Kevés volt ahhoz egy ilyen mocskos lény, hogy az én kicsikémet elvegye.

Az orvos, aki korábban megmentette Guzmit, elmondta, hogy meg lehetne műteni, de a törés elhelyezkedése és súlyossága miatt valószínűleg mindenképpen sánta maradna a cica,

a műtét viszont nagyon megterhelné, így inkább azt javasolta, hagyjuk magától összeformni a csontokat. Guzmi így gipszet kapott, és vigasztalást és sok-sok ölelgetést. Hetekig botladozott a súlyos kolonccal, közben a kicsi lelke is gyógyulgatott. Amikor a gipsz lekerült az ijesztően lesoványodott, csont és bőr lábáról, alig tudott ráállni, de azért kitartóan dolgozott, hogy visszanyerje régi önmagát. Az egyik korai próbálkozása, hogy újra úgy ugráljon, mint régen, nem sikerült túl jól, így egy alacsony ablakból visszahuppanva újra eltörte a lábát. Újra gipsz, újabb hetekig tartó gyógyulás. Ez után már végképp lábra állt, viszont valóban örökre sánta maradt, és a lába merev, nehezen hajlítható, így ha leült, ezt a bal hátsó lábát többé már nem tudta maga alá húzni, hanyagul maga elé nyújtotta.

E mellett a sérülések miatt a fogai egyre inkább fogkövesedtek, majd tízéves kora körül elkezdtek kihullani, és hamarosan már csak pár maradt, mutatóba. Ez őt sosem zavarta különösebben; ha tovább tartott is, így is elrágcsált bármit, ami ízlett neki, bár a félig rágott étel miatt az emésztése lassan egyre nehezkesebbé vált.

Ekkor, közel tíz évesen megélte velem a gimnázium végét, majd az egyetemi felvételit az ország másik végébe. Természetesen nem volt kérdés, hogy velem költözik-e, de azért szerettem volna felelős gazdi lenni, idősödő korára tekintettel ellenőriztetni, mennyire van jó állapotban, biztosan nem lesz-e neki túl megterhelő a gyakori utazás. Így ismét állatorvoshoz mentünk, és ismét találtunk egy lelketlen szakbarbárt. A fizikai vizsgált után azt a tanácsot kaptuk, hogy mivel a cica alapvetően száraztápon él (azt szerette, mást csak ímmel-ámmal fogadott el), ezért jó lenne tudni, hogy van a veséje, mája, amihez kell egy vérvétel. Ne etessük egy napig, majd hozzuk vissza.

Guzmi ezt a procedúrát nehezen viselte, mivel addig mindig előtte volt az étel, ital egész nap, sosem ette túl magát, de ha éhes volt, nem kellett kérnie, csak odasétált a tányérjához és evett pár falatot. Mindenesetre betartottuk az utasítást, és az egy napja éhezett macskát visszavittük az újabb vizsgálatra. Ekkor az orvos közölte velünk, hogy el kell kábítani a cicát a vérvételhez, máshogy ez nem megy. Azóta tudom, hogy ez nem így van, de akkor hittünk neki. Mondtuk ugyan, hogy az összesen két kilós kis testet nem olyan nehéz stabilan tartani, de ő ragaszkodott az igazához, sőt, nem is engedte, hogy bemenjünk vele. Ekkor már bőven szólt bennünk a vészcsengő, hogy nem kéne ezt engedni, de sajnos az ember hajlamos bízni az orvosokban...

Nemsokára kihozta a cicát, aki már teljesen ernyedtté vált, kilógott a kicsi nyelve, folyt a nyála. Azt mondta, üldögéljünk vele kicsit, míg hat a szer. Aztán – bár ebben az állapotban már igazán nem lehetett jelentős ellenállásra számítani a macska részéről – úgy ítélte meg, hogy még nem elég neki a gyógyszer, és egy újabb, majd egy újabb adagot adott be. Később kiderült, hogy ez egy viszonylag drága szer volt, így talán azért tette, hogy minél többet fizessünk.

Végül amikor Guzmi már egyáltalán nem volt magánál, fél perc alatt levett tőle egy kis vért, majd beadott neki egy ellenszert, és hazaküldött minket azzal, hogy a cica kb. egy órán belül magához fog térni. Ehhez képest 24 óra kellett, hogy nagyjából felébredjen, és a változás, ami e közben végbement benne, ijesztő és félreérthetetlen volt. A tekintete eltompult, a korábbi sugárzó értelem eltűnt. Levert és bizonytalan, zavart volt. Először úgy gondoltuk, még nem ürült ki teljesen a gyógyszer, majd magához tér.

Közben beszéltünk az orvossal, akitől megtudhattuk a vérvétel eredményét: *eddig* tökéletesen egészséges volt a cica...

Guzmi közben kicsit csámpás léptekkel, de határozottan a tápjához ment, és enni kezdett. Utána láthatóan elveszette a nézelődött, nem nagyon tudta, hol van. Amikor engem meglátott, ettől kicsit megnyugodott, odajött hozzám és aludt egyet. Utána újra evett, majd pár perc múlva újra, és ez így ment sokáig. Ha rajtam kívül bárki más a közelébe ment, harapott, fújta, karmolt. Még az apámat sem túre meg a közelében, akivel pedig nagyon jó barátok voltak. Nem ismert meg senkit, csak arra emlékezett, hogy hozzám tartozik.

Később utánaolvastam a tüneteinek, majd az olvasottak alapján elvégeztem néhány „vizsgálatot”. Elég nyilvánvaló volt a diagnózis: túl sok volt a kábítás, és agysérült lett a kicsikém. Így aztán onnantól még közelebb kerültünk, hiszen az ő kis világa teljesen leszűkült rám. Néhány év múlva annyit javult a helyzet, hogy türelmes, óvatos közeledéssel már más is néha megsimogathatta, de igazából sosem nyerte vissza a régi önmagát. Olyan lett, mint egy autista gyerek, sosem tudta igazán, hol van és miért, a legkisebb változás is megzavarta, megijesztette. Ha bizonyos dolgokra nem figyeltem, akár még engem is megharapott.

Egy ideig az evése is kontrollálhatatlan volt, valószínűleg nem emlékezett, hogy evett-e már, valamint ha elfelejtette, hová indult, zavarában mindig a tányérjához ment, hogy ne lássuk a bizonytalankodását. Így egy hónap alatt két kilósról négy kilósra hizott. Ez később szintén javult kicsit, akkor is sokszor evett, de egyszerre már nem sokat. A száraztápot már nem nagyon szerette, így már inkább konzerveket, parizert, puhább tápokot kapott. Az emésztése is csak romlott, így egyre többször fordult vissza belőle az étel, ami pedig benne maradt, az egyre nehezebben távozott, főleg mivel beteg lábával a guggolás is egyre nehezebb volt neki. De az ő korában és állapotában ennyi már igazán megengedhető volt.

Amit az az orvos tett velem, megbocsáthatatlan volt, és nagyon kegyetlen. De Guzmi ezt is túlélte, ezzel a változással is megtanult élni. Visszahúzódó és fáradékonyabb lett, sokszor órákig csak üldögélt és nézett maga elé, egyre többet aludt és egyre kevésbé szerette mások közelségét. Idegenekkel különösen barátságatlan volt, más állatokkal pedig kimondottan támadó. Néha összezavarodott, és ilyenkor csak tanácstalanul nyávogott, kiabált. Egészen más cica lett belőle, csak egyetlen dolog nem változott: a szeretete irántam. Ez olyan mélyen élt benne, hogy nem tudta semmi kiölni, soha. Ennél nagyobb ajándékot pedig soha senkitől nem kaptam.

Nem sokkal később egyetemre mentünk, rengeteg hosszas busz- és vonatutat ültünk végig együtt. Guzmi eleinte egy speciális szállítódobozban utazott, de ezt nem nagyon szerette, mert nem látott engem és nem tudott hozzám bújni. Később kapott egy kengurut, amiben érezhette a testem melegét, tudtam bármikor simogatni, és mivel szabadon volt a feje, nyugodtan nézelődhetett, szaglászhatott. Az utak nagy részét persze általában átaludtuk, összebújva.

Guzminak később még volt néhány kisebb betegsége, de alapvetően jól volt, ha egyre inkább öregesen is. Szesélyesebb lett, és szaporodtak a bohókás szokásai. Egész életében jellemző finnyássága után egyszer csak érdekelni kezdte bármi, amit én ettem; úrasszonyos természetéről néha megfeledkezve kunyerálós lett, és akár órákig elbélődött azzal, hogy egy csirkecsontról lehámozzon pár falat húst, de nem vetette meg a szalonnahéjat sem, és hosszasan, öreganyós nyammogással tudott pár szem puffasztott kukoricán is dolgozni. Egyre jobban hajlamos volt úgy aludni, hogy lelógatta a fejét a fekhelyéről, mint egy törött nyakú kismadár, és néha olyan mélyen elaludt, hogy legurult az ágyáról. Egyre inkább szeretett mindenhová velem jönni, ha kimentem a konyhába, kiabált utánam a szobából, valamint sokszor velem jött, míg zuhanyoztam, és a mosógépen üldögélve várt, míg végzek.

Leéltünk még együtt újabb tíz évet, túlélünk egyetemi éveket, sok-sok költözést, sok új kapcsolatot, sok új élményt, sok új mindent, és 20 év alatt talán összesen 20 éjszakát töltöttünk egymástól távol, és azokat is mindketten nehezen viseltük. Mindig ott voltunk egymásnak, mindig számíthattunk egymásra. Neki sosem voltak elvárásai, szabályai.

Nagyjából két éve aztán a nagy nyári melegben kicsit fáradtabb lett, és az étvágya is elment, egy-két napig csak lézengett, pihengetett. Az utóbbi években már amúgy is nagyon soványka volt, ebben a pár napban pedig egészen összeaszalódott. Egészen kiszáradt, és az addig elfogyasztott étel is belészorult. Egy – kivételesen hozzáértő – gyors orvosi segítség, némi infúzió és vitamin segített neki, átlendült ezen a bukkanón is, és sokáig megint nem volt semmi baja a szokásos kis „rozogáságán” kívül. Az orvos, aki akkor ellátta, nem is hitte el, hogy annyi idős, amennyi, azt mondta, sokkal fittebbnek, fiatalabbnak tűnik.

Akkor egyébként, ott az állatorvosi asztalon, a rossz emlékek ellenére Guzmi tökéletes fegyelemmel, türelmesen tűrte, hogy pontosan ugyanott, ahol annak idején a vért levették tőle, mindenféle kábítás vagy lefogás nélkül egy nagy tűt szúrjanak bele az infúzióhoz, majd nyugodtan várta ki azt is, amíg az infúzió lefolyt. Egyszerűen mert én tettem fel az asztalra, tudta, hogy nem esik baja. Hálásan nézett rám, tudta, hogy segíteni akarok. Szörnyű volt belegondolni, hogy ugyanezt közel tíz évvel korábban is így csinálta volna, ha az akkori orvos nem ragaszkodik annyira a „feltétlenül szükséges” kábításhoz...

Az utolsó évben aztán már látszott, hogy lassan, de biztosan közeledik az út vége. Mindig viccelődünk vele a családban, hogy Guzmi és én majd megdöntünk minden rekordot, a kicsikém ezer évig is élni fog. De akkor már látszott, hogy nem fog. Egyre távolibb lett, egyre csendesebb, egyre öregebb, egyre fáradtabb. A bőre elveszítette a ruganyosságát, a szeme fátyolosabb lett, valószínűleg a látása is sokat romlott. Napról napra többet aludt, kevesebbet evett és nehezebben mozgott.

Egyszer csak nem tudott már az alacsony kis fotelba sem felugrani, ahol esténként üldögélni szoktam. Már csak odaült a lábamhoz, ha szeretett volna velem lenni, és megvárta, míg felveszem. Hoztam neki egy kis létrát a fotelhoz, egy ideig azon még fel tudott baktatni az ölembe, de aztán már inkább ezzel sem próbálkozott, túl bizonytalanok voltak a lábai, és sokszor visszacsúszott a fokokról. Néha egyébként is elveszítette az egyensúlyát, meg-megbillent, időnként ültében is elcsúszott, eldőlt. Lefeküdni is már inkább úgy szokott, hogy egy óvatoskodó mozdulattal lejjebb engedte az egyik mellső lábát, aztán csak eldőlt, ami nagyon aranyos volt, de egyben szívszorító is.

Láthatóan nem fájt semmije, nem volt más baja, csak a fáradtság. Nem volt szomorú sem. Csak egyre többet akart velem lenni, és egyre kevésbé érdekelt bármilyen más. Nagyon lassan, nagyon szelíden jött el érte a vég, és ő nem tiltakozott ellene, szép komótosan bevárta. Olyan sok időt adott nekem, hogy felkészüljek az elválásra, amennyit csak tudott.

Hónapokon keresztül apránként fogyott el belőle az élethez való ragaszkodás, ami addig mindenben átsegítette. Aztán az utolsó héten egyre inkább őszi avarra emlékeztető illata lett, és tudtam, hogy ez valóban az utolsó hét.

Láttam, ahogy a pillanat egyre csak közelebb ér, és nagyon fájt, hogy el kell válnunk, de megnyugtató, hogy láttam, könnyű útja lesz. Nagyon régen tudtam, hogy egyszer majd ennek is meg kell történnie, és mindig csak annyit akartam, hogy ne legyen egyedül, ne kelljen nélkülem lennie az utolsó pillanatban, hogy a karomban aludjon el, és ne fájjon neki. Láttam már nagyon beteg cicát, akinek nagy fájdalmai voltak a vég felé, és mindig arra vágytam, hogy Guzmit ez kerülje el.

Aztán egy nyár végi hétvégén úgy döntött, hogy elmegy. Láttam, ahogy elengedte az életet. Nem akart már enni, alig-alig fogadott el egy pár falatot kézből is, még a kedvenc „úrhajóstápjá” sem kellett neki, a vitaminos tápszer, amit évek óta mohón fogyasztott, és inni is csak nagyon keveset ivott. Túl fáradt volt. Vasárnap már inkább csak pihent az ablak előtt, a napon a fekhelyén, és alig-alig kelt fel. Este ölbe vettem, dédelgettem késő éjjelig, ő pedig lassan, csendesen dorombolt álmában; néha felnézett rám, vigasztalón, aztán újra elaludt.

Hétfőn reggel úgy tűnt, kicsit jobb színben van, ezért ha rosszul is éreztem magam e miatt, de elmentem dolgozni. Este alig vártam, hogy hazamehessek hozzá. Elesetten, de nyugodtan fekvé várt. Újra ölbe vettem, és egész éjjel dajkálgattam, míg mélyen el nem aludt. Aznap már magától nem is kelt fel, nekem kellett odavinni az edényeihez, hogy egy nyalásnyit egyen, igyon, de már láttam, hogy nem akar igazán, inkább csak az én kedvemért tesz úgy, mintha enne.

Éjjel meghallottam, hogy felkelt, megnéztem, és láttam, hogy nagyon bizonytalanul járt, és láthatóan nem nagyon emlékezett, hová indult. Vissza is fordult, hogy inkább újra lefeküdjön, de a fordulattól kicsúsztak alóla a lábai, elesett, és nem tudott felkelni. Igazából meg sem próbálta, csak feküdt úgy, ahogy lehuppant a földre. Felvettem újra,

megsimogattam, elmondtam neki, hogy nem kell miattam maradnia; ha menni szeretne, miattam nem kell aggódnia. Aztán lefektettem, és ő reggelig aludt.

Akkor már nem mentem dolgozni, mert tudtam, hogy aznap vége lesz. Még utoljára megpróbáltam neki enni adni, de nem fogadta el, csak pár csepp vizet ivott. Még mindig vívódtam, hogy elvigyem-e orvoshoz, de már olyan pihekönnyű volt, olyan távoli és gyenge, hogy nem akartam kínozni. Tudtam, hogy ha infúziókkal, gyógyszerekkel maradásra kényszeríteném, az én makacs kis macskám elhatározását úgysem tudnám megváltoztatni, 1-2 hétnél tovább nem tudnám itt tartani, és akkor a békés távozás helyett talán szenvedne.

Alig tudta már a kis lábait is megemelni, csak feküdt békésen. Tettem-vettem körülötte, simogattam, beszéltem hozzá. Közben sírva beszéltem néhány állatorvossal, hogy ha úgy látnám, hogy fájdalmai vannak, kihez vihetem el akár esti órákban is. Tudtam, hogy ha kell, inkább segítek neki elaludni, de nem akartam ezt a megoldást, nagyon reméltem, hogy nem lesz rá szükség. Aztán még jobban sírva felhívtam néhány állathamvasztót is, hogy tudjam, kit hívatok, ha arra kerül a sor.

Valamivel dél előtt, amikor ettem pár falatot, egy pici csirkehúst ő is hajlandó volt megenni, hogy még utoljára örömet okozzon nekem. Aztán simogattam, féltem még felvenni is, olyan gyenge volt, éreztem az ujjaimmal, ahogy egyre ernyedtebb a kicsi teste.

Egyszer csak bepisilt, de elmagyaráztam neki, hogy nincsen semmi baj, nem kell ezzel foglalkoznia. Felvettem, félve, nehogy fájdalmat okozzak, magamhoz öleltem. Lefeküdtem a vajszerű kanapéra, ahová neki már akkor sem volt szabad feljönnie, amikor még tudott akkorát ugrani, és ami jó ideje már amúgy is túl nagy kihívás lett volna neki, és magam mellé vettem, a karom hajlatába fektettem. Megnéztük az Úton hazafelé című filmet együtt, közben ő néha-néha elaludt, néha már én is. Simogattam, suttogtam neki, elmondtam, hogy nagyon szeretem, hallgattam a lassuló szívverését, a könnyű, egyre ritkább légvételeit. Még egy kicsit dorombolt is nekem az utolsó erejével, hogy biztosítson róla, hogy nem fáj neki semmi, és ő is szeret.

Aztán ahogy a filmnek vége lett, eljött az idő. Nem volt ebben semmi drámai, nem volt hangos nyávogás, nem volt semmi hirtelen mozdulat. Csak láttam, hogy mindjárt vége. Már csak a semmibe nézett, és csak egészen aprókat lélegzett, egyre nagyobb szünetekkel. Fölé térdeltem, körülöleltem, elmondtam neki százszor, hogy vele vagyok és szeretem, hogy mehet nyugodtan, és aztán vége volt. Egyszerűen csak abbahagyta a lélegzést, és elment. Egyetlen pillanatra sem fájt neki semmi.

Jó ideig csak néztem, simogattam. Egy idő után megkérdezem tőle, hogy „Hát tényleg meghaltál, Kicsikém?”, sokáig hallgattam még, nem dobog-e a szíve, beletemettem az arcom a puha bundájába, de ő már nem volt ott. Nem tudott tovább velem maradni.

Egy idő után felkeltem, körültekertem egy tiszta, fehér törölközővel, és magamhoz öleltem. Sétálgattam vele fel és alá a lakásban, céltalanul. Simogattam a kis fejét, míg meg nem merevedett minden tagja. Bármilyen szánalmas dolognak is tűnt, lefénképeztem őt így, holtan is, mert muszáj volt a lehető legutolsó pillanatig megőriznem belőle valamit.

Aztán úgy fél órával később összeszedtem magam annyira, hogy felhívjam az egyik állathamvasztót, aki nem sokkal később eljött érte. Bármilyen illedelmes, részvételi és kedves is volt, amikor átadtam neki a kicsi drágám testét, szívesebben adtam volna egy karomat inkább.

Amíg vártam, hogy ennek is vége legyen, lefeküdtem a besötétített szobában, és csak néztem a semmit. Nem tudtam semmire gondolni, nem akartam látni magam előtt a hamvasztókemencét.

Néhány óra múlva pedig visszahozta őt a hamvasztó, már egy apró kis fehér urnában, amiben mindig velem lehet. Magamhoz öleltem az edénykét, és hálás voltam, hogy meg tudtam adni Guzminak, amit annyira megérdemelt, az egyetlen dolgot, amit ő is tudom, hogy

akart: hogy velem maradhasson a legvégsőig, hogy a karomban halhasson meg, szeretetben, békében.

Nagyon sokat gondoltam rá az elmúlt tíz évben, hogy mi lesz velem majd Guzmi nélkül. Elképzelni is nehéz volt, hogy egyszer majd ne én legyek a buszmegállóban „a macskás lány”, hogy csak én legyek egyedül, Guzmi nélkül. Hogy ne legyen velem, ha karácsonyi ajándékot bontok. Hogy úgy menjek haza, bárhol is legyen az otthonom, hogy amint megzörren a kulcs, az addig elégedetten szunyókáló cilamicám ne pattanjon fel rögtön, hogy elém szaladjon, és ne üdvözljön hosszas, panaszos miákolással, mintha az egész napot szenvedéssel töltötte volna. Előre tudtam, hogy sokáig hallom majd mindenhol a nyávogását. Hogy mindig reflexből nyitva hagyok majd minden mosdóajtót, mert a macska nem tudja kinyitni, ha dolga van az alomban. Hogy fájni fog minden állattápos sor látványa a boltokban. Hogy bármilyen utazást tervezek, soha nem azon fogok gondolkodni, ki öntözi majd meg a virágaimat, hanem hogy ki vigyáz a cicámra. Hogy minden egyes padlóreccsenés fájni fog, mert *csak* egy padlóreccsenés, nem a cica lépteinek zaja. És hogy soha nem fogok többé kényelmes helyet találni semmiféle ágyban, mert bárhogy forgolódom, bárhogy helyezkedem, nem lesz mellettem a végtelen bizalmat szuszogó kis apróság. És hogy mindig marad bennem egy tompa hiányérzet, a tudat, hogy hiányzik belőlem valami.

Sokszor megérintem a díszhelyen, bájosan giccses kerámiaangyalkák közt álló kicsi urnát, végigsimítok rajta, és a kicsi élet-társamra gondolok, a két kiló tiszta szeretetre és hűségre; a csorba kis fogaira, a sánta lábára, a lötyögő pocakbőrére, a puha kis tappancsaira, a vékony csontjaira, a mindig túl hosszú, padlón kopogó körmeire, a bársonyos szőrére, a mindig nedves, mindig a könyökhajlatomba vagy a lábszáramhoz fúrt orrára, a hangos, éles nyávogására, a reszelős nyelvére, a véget nem érő dorombolására; de mindenekelőtt a csodálatos, őszinte és tiszta szemére, amivel bármit el tudott mondani, amit akart, főleg azt, hogy „szeretlek téged”.

És eszembe jut az utolsó ajándéka is: nem sokkal a halála után, a harmincadik születésnapom hajnala, amikor álmomban eljött hozzám, még egyszer velem aludni, megnyugtanni, hogy minden rendben van, biztosítani, hogy ő mindig velem lesz.

[Gyertyagyújtás Guzmiért](#)